

Nr 168

Utlåtande i anledning av väckta motioner angående kustradion på ost- och sydkusten.

(4:e avd.)

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Yngve Nilsson* (I: 248) och den andra inom andra kammaren av herrar *Nilsson* i Bästekille och *Hedin* (II: 303), har hemställts att riksdagen i skriftelse till Kungl. Maj:t måtte fästa uppmärksamheten på behovet av förbättrade radioförbindelser på sydkusten samt behovet av kustradiostation på ostkusten, i trakten av Västervik.

Beträffande de skäl motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden torde få hänvisas till motionen II: 303.

Över motionerna har, efter därom i vederbörlig ordning gjord framställning, yttranden avgivits av fiskeristyrelsen och telestyrelsen.

Fiskeristyrelsen har till sitt yttrande fogat utlåtanden från *fiskeriintendenterna i Västerhavets respektive Österhavets distrikt*. Den förstnämnde framhåller att av uppgifter i frågan, inhämtade genom Skånes fiskareförbund samt vederbörande fiskerikonsulent i Blekinge, framgår att de fiskare, som bedriver sitt fiske mellan Skåne och Bornholm och i södra Östersjön i övrigt, icke hos sina föreningar eller till fiskeritjänstemännen påtalat sådana brister i radioförbindelserna, som omnämnes i motionerna. Det har också framhållits, att båtbesättningarna vid verklig fara alltid kan tillgripa nödvågen. Det torde därför enligt intendenten saknas verkligt underlag för motionärernas påstående om allvarliga brister i radioförbindelserna vid sydkusten.

Den senare framhåller att å havsområdet utanför Västervik sedan några år tillbaka ett omfattande trålfiske bedrivs. I detta fiske deltagande båtar torde i vissa fall ha uppgått till ett 30-tal, i regel brukar dock antalet båtar vara betydligt mindre. Numera är det så gott som uteslutande trålare från västerviksområdet, vilka bedriver fiske här. Tidigare var antalet båtar från andra kuststräckor, som sydkusten och västkusten, betydligt större.

De kustradiostationer som kan utnyttjas av fiskarna å ifrågavarande fångstområde är Stavsnäs, Blekinge radio och Tingstäde. Den sistnämnda stationen, som ej nämnes i motionerna, är belägen ungefär 60 sjömil från

Västervik och således geografiskt sett den mest lämpade för båtarnas kontakt med Västervik. Stationen har dock icke för närvarande anknytning till den kommersiella teletrafiken.

Ovannämnda tre radiostationer torde emellertid brukas i mindre omfattning av fiskarna. Hörbarheten synes nämligen vara mindre god, och väntetiden på telefonförbindelse kan understundom bli lång.

Önskvärt är givetvis att fullgod radioförbindelse med land skapas för havsområdet utanför Västervik.

På sålunda anförda skäl säger sig intendenten icke ha något att erinra mot de remitterade motionerna vad avser behovet av förbättrade radioförbindelser i trakten av Västervik.

Fiskeristyrelsen själv framhåller att från Svenska västkustfiskarnas centralförbunds sida dock meddelats, att klagomål anförts av förbundsmedlemmar, som bedriver fiske med Simrishamn som bas, över dåliga radioförbindelser i dessa farvatten. Förhållandena anses därför även i fortsättningen böra uppmärksammas av statsmakterna. Styrelsen anför därefter följande.

Beträffande åter förhållandena på *ostkusten* har fiskeriintendenten i Österrhavets distrikt i sitt här bilagda utlåtande i ärendet framhållit önskvärdheten av förbättrade radioförbindelser för fiskarna i Västerviks-trakten. Huruvida fog i tekniskt och ekonomiskt hänseende finnes för åtgärder i angivna syfte synes böra bedömas med ledning av telestyrelsens utlåtande över motionerna i denna del.

På ett närbesläktat område, nämligen i fråga om effektiviteten av den för navigering i södra Östersjön avsedda Decca-kedjan, är nuläget icke tillfredsställande, enligt vad som för fiskeristyrelsen framhållits av företrädare för sydkustens fiskareorganisationer. Då emellertid Decca-systemet drives av ett enskilt internationellt företag med säte i England och på strikt kommersiell basis, torde önskemål om en förbättring av södra Östersjöns Decca-system närmast vara en förhandlingsfråga mellan tele- och sjöfartsstyrelserna, å ena sidan, samt den engelska huvudmannen, å andra sidan. Ett uttalande av riksdagen om önskvärdheten av förbättringar synes emellertid icke vara ur vägen.

Telestyrelsen framhåller till en början följande.

I remissutlåtande till riksdagens statsutskott med anledning av en motion år 1956 i andra kammaren — II: 503 — anförde telestyrelsen bl. a., att Blekinge radio utbyggts så, att dess antenneffekt niofaldigats samt att Malmö radios utstrålning förbättrats åt söder och sydöst genom att dess sändare- och mottagareanläggningar flyttats från Malmö till Falsterbo udde med dess fria läge för strålning direkt över vattnet i nyssnämnda riktningar. Vidare framhöll styrelsen, att man kunde räkna med mycket god radioförbindelse över fritt vatten, upp till 150 km, innan ljudkvalitén började försämrans på grund av fading samt att simrishamnstrakten, som befann sig mellan Blekinge radio och Malmö radio ca 100 km från dem båda, därför låg väl inom dessa stationers räckvidd. Därtill kom att ännu närmare Simrishamn, endast 60 km därifrån och 50 km från Sandhammaren, låg danska post- och televerkets kuststation Rønne radio på Bornholm, över vilken station fiskarna också kunde telefonera hem, när de så önskade.

I remissutlåtandet påvisades att simrishamnstrakten i vad avsåg goda möj-

ligheter att välja mellan närbelägna kuststationer hörde till de bäst lot-tade kuststräckorna i landet. Detta gällde även områden utanför Sandham-maren.

Vidare framhölls, att i den mån radioförbindelserna fortfarande voro otillfredsställande, detta vanligen berodde på att såväl fartygens som kust-stationernas trafik under den mörka tiden på dygnet ofta var störd av ut-ländska radiostationer.

I utlåtande 1956: 136 hemställde statsutskottet att motionen icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd, och riksdagen beslöt i enlighet därmed.

Efter att ha erinrat om att motioner i samma ämne till 1960 års riksdag icke heller föranledde någon åtgärd (jfr SU 1960: 168) anför styrelsen föl-jande.

Vad beträffar nu föreliggande motioner, får telestyrelsen anföra att en ombyggnad under år 1961 av Blekinge radios antenssystem medfört en viss ökning av stationens effekt, som nu är cirka tjugo gånger större än fiske-båtsstationernas och på gränsen till att störa andra kuststationer i Europa. För att överrösta de lokala radiostörningarna ombord skulle denna effekt behöva mångfaldigas, vilket med visshet skulle utlösa protester från de län-der, vilkas stationer då skulle bli utsatta för störningar i sin trafik.

Telestyrelsen anser alltså att de åtgärder som i första hand erfordras för att ge bättre radioförbindelser med fiskebåtarna måste sättas in mot ti-digare påtalade elektriska och akustiska brister i fartygen. Televerkets per-sonal lämnar kostnadsfritt anvisningar till fiskarna om hur de lokala stör-ningarna ombord skola kunna reduceras. Denna personal har emellertid icke under sitt arbete med fiskebåtarnas radiostationer erhållit uppgifter om sådana svårigheter med radioförbindelserna utanför vissa delar av syd-kusten, som framförts i nu föreliggande motioner. Ej heller ha dessa upp-gifter kunnat vitsordas av ombudsmännen i de organisationer, till vilka Skånes och Blekinges fiskare äro anslutna.

Beträffande de i motionerna framförda önskemålen om en kuststation i trakten av Västervik kan nämnas, att telestyrelsen sedan ett par år tillbaka varit medveten om önskvärdheten av en dylik station sedan man börjat utrusta allt flera fiskebåtar längs smålandskusten med radiotelefonstation. Att upprätta en bemannad kuststation för den aktuella radiotrafiken har ej ansetts ekonomiskt försvarligt. Telestyrelsens planer ha därför siktat på en obemannad station, som skulle betjänas från den hela dygnet bemannade kuststationen Stockholm radio. Den senaste tidens utbyggnad av tele-fonnätet i samband med automatiseringen har medfört, att för ändamålet lämpliga ledningar komma att bli disponibla, varför inga tekniska hinder föreligga mot att planerna nu realiseras.

Utskottet. De vid 1956 och 1960 års riksdagar väckta motionerna rörande behovet av en ny kustradiostation på sydkusten föranledde med hänsyn till vad telestyrelsen då anförde och i sitt senast avgivna remissyttrande erinrat om inte någon riksdagens åtgärd. Styrelsen framhåller vidare att en ombyggnad under 1961 av Blekinge radios antenssystem medfört en viss ytter-ligare ökning av stationens effekt. Denna är nu ca tjugo gånger större än fiskebåtsstationernas och på gränsen till att störa andra kustradiostationer i Europa. För att överrösta de lokala radiostörningarna ombord skulle f. ö. enligt styrelsen denna effekt behöva mångfaldigas, vilket med visshet skulle

utlösa protester från de länder vilkas stationer då skulle utsättas för störningar i sin trafik. De åtgärder som i första hand erfordras för att ge bättre radioförbindelser med fiskebåtarna måste därför sättas in mot tidigare påtalade brister i främst fartygens egna elektriska utrustningar.

Med beaktande av dels av telestyrelsen sålunda åberopade förhållanden, dels ock vad i övrigt i remissyttrandena anförts i denna fråga kan utskottet för sin del inte f. n. finna någon särskild åtgärd från riksdagens sida påkallad. Utskottet avstyrker därför bifall till motionärernas yrkanden i denna del.

Vidkommande åter radioförbindelserna på ostkusten torde ett påtagligt behov av förbättringar av dessa föreligga. Telestyrelsen har också i anledning härav — för den aktuella radiotrafiken — planerat anläggandet av en obemannad station, som skulle betjänas från den hela dygnet bemannade kuststationen Stockholm radio. Vare sig tekniska eller ekonomiska hinder föreligger numera mot planernas realiserande, och enligt vad utskottet inhämtat avser telestyrelsen att låta verkställa erforderliga utbyggnadsarbeten redan under innevarande budgetår. Med hänsyn härtill och då motionärernas önskemål därigenom torde komma att tillgodoses utan någon särskild åtgärd från riksdagens sida avstyrker utskottet även i denna del bifall till motionerna.

Utskottet hemställer följaktligen,

att motionerna I: 248 och II: 303 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 13 november 1962

På statsutskottets vägnar:

ERNST V. STAXÄNG

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet har närvarit

från första kammaren: herrar Näsström, Boman, Einar Persson, fröken Andersson, herrar Birger Andersson, Axel Johannes Andersson, Ragnar Bergh, Rikard Svensson, fru Wallentheim, herrar Söderberg, Mårtensson, Nils Theodor Larsson, Manne Olsson, Eric Peterson och Nils-Eric Gustafsson; samt

från andra kammaren: herrar Staxäng, Petterson i Degerfors, Karlsson i Olofström, Svensson i Stenkyrka, Blidfors, Almgren, fröken Elmén, herrar Nilsson i Göingegården, Andreasson, Svensson i Ljungskile, Johansson i Norrköping, Carbell, Gustafsson i Kårby, Blomkvist och Nelander.